

ψαν αὖθις εἰς Αἴγυπτον. Τῷ δὲ 667 δύο τῶν Ἀβάρων στρατηγοὶ ἐπιστρατεύσαντες κατὰ τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἐκυρίευσαν τὸ Ἀμώριον τῆς Φρυγίας, καὶ καταλιπόντες ἐν αὐτῷ φρουρὰν πεντακισχιλίων ἀνδρῶν ἐπέστρεψαν εἰς Συρίαν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 668, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον τῆς βασιλείας τοῦ Κώνσταντος ἔτος, ὁ στρατηγὸς Ἀνδρέας, ἐπελθὼν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀνέκτησε τὸ Ἀμώριον καὶ ἔσφαξε πᾶσαν τὴν ἀραβικὴν φρουρὰν ὥστε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς τοῦ Κώνσταντος βασιλείας ὁ ἰσλαμισμὸς δὲν ἠδυνήθη ἀκριβῶς εἰπεῖν νὰ προχωρήσῃ ὀριστικῶς οὔτε πρὸς βορρᾶν τῆς Συρίας ἐν Ἀσίᾳ οὔτε πρὸς δυσμὰς τῆς Αἰγύπτου ἐν Ἀφρικῇ.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ὁ Κώνστας εἶχε πρὸ καιροῦ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 662, μεταβῆ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἰταλίαν. Τὴν ἀναχώρησιν ταύτην ἐξήγησαν νὰ ἐξηγήσωσιν οἱ χρονογράφοι λέγοντες ὅτι ὑποπτεύσας ἄλλοτε τὸν ἀδελφὸν Θεοδόσιον κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς τὸν ἱερατικὸν βίον ὅτι ἔπειτα, τῷ 660, ἐφόνησεν αὐτὸν καὶ ὅτι περιπεσὼν τούτου ἔνεκεν εἰς δεινὴν τύψιν συνειδότης ἀπεστράφη τὴν πόλιν εἰς ἣν καθ' ἑκάστην ἐλάμβανεν ἀφορμὴν νὰ ἐνθυμῆται τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἀνοσιούργημα. Ἀλλὰ ὑποπιθεμένου ὅτι ταῦτα πάντα ἦσαν ἀληθῆ, τὴν ἀναχώρησίν του ὑπηγόρευσαν καὶ ἄλλοι σπουδαῖοι πολιτικοὶ λόγοι. Εἶδομεν ὅτι οἱ μὲν Σλαῦοι εἶχον κατατροπωθῆ ἐν Εὐρώπῃ, οἱ δὲ Ἀραβες ἐφαίνοντο ὅπως οὖν συνεσταλμένοι ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἀφρικῇ. Οἱ ἐξωτερικοὶ ὁμως οὕτω πολέμιοι δὲν ἦσαν οἱ μόνοι πρὸς οὓς εἶχε νὰ ἀνταγωνισθῆ ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχία. Ἡ περὶ προσοικειώσεως τῶν μονοφυσιτῶν ἀπόπειρα τοῦ Ἡρακλείου, ἀντὶ νὰ ἐπαγάγῃ τὴν ποθουμένην ἔνωσιν, προεκάλεσεν ἐξ ἐναντίας νέαν αἵρεσιν, τὴν τῶν λεγομένων μονοθελητῶν. Ἡ ἔκθεσις δι' ἧς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος διέταξε τὴν παῦσιν πάσης περὶ τούτων συζητήσεως δὲν ἴσχυσε νὰ εἰρηνεύσῃ τὰ πνεύματα. Αἱ ἔριδες ἐξηκολούθησαν, οἱ δὲ Ἀραβες δὲν ἔπαυον ὠφελούμενοι ἀπὸ τῶν διενέξεων τούτων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καθ' ὅλας αὐτῶν τὰς ἐπιδρομάς. Ὄθεν ὁ Κώνστας Β' ἅμα ἡλικιωθεὶς τῷ 648 ἐπεχείρησε νὰ ἐπιβάλλῃ αὖθις σιωπὴν περὶ τῶν ζητημάτων τούτων διὰ τοῦ λεγομένου Τύπου, τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ τότε οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Παύλου. Κατὰ δυστυχίαν οἱ πάπαι ἀντεπολιτεύθησαν, καθὼς πάντοτε, εἰς τὰς συμβιβαστικὰς προαιρέσεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχίας καὶ ἐκκλησίας. Ὁ πάπας Θεόδωρος συγκαλέσας σύνοδον κατεδίκασε τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην διὰ τῆς στυγερωτέρας βλασφημίας, καθότι λαβὼν τὸ θεῖον ποτήριον καὶ ἐκ τοῦ ζωοποιοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ τῷ μέλανι ἐπιστάξας, οὕτως ἰδίᾳ χειρὶ ἔγραψε τὴν ἀνόσιον ἐκείνην κατάδικην. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Θεοδώρου ὁ νέος πάπας Μαρτίνος οὐ μόνον ἀνηγορεύθη ἄνευ τῆς νομομισμένης βασιλικῆς κυρώσεως ἀλλ' ἀντὶ, κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Κώνσταντος, νὰ παραδεχθῆ τελευταῖον τὸν Τύπον, ἐξ ἐναντίας διὰ νέας συνόδου ἀνεθεμάτισεν αὐτόν. Ἡ σκανδαλώδης αὕτη διαγωγή τῆς παπικῆς ἐξουσίας προεκάλεσε δεινὴν τοῦ πάπα Μαρτίνου τιμωρίαν τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ βαρεῖαι προέκλυψαν ὑπόνοιαι ὅτι οὗτος εἶχε συνεννοηθῆ πρὸς τοὺς Ἀραβας, οἵτινες ἐπιδραμόντες κατὰ τοὺς χρόνους τούτους εἰς Σικελίαν εἶχον καταλάβει παραλίαν τινὰ αὐτῆς. Ὁ πάπας οὗτος συλληφθεὶς ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ ἐξάρχου τῆς Ἰταλίας ἀπεστάλη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ δικασθεὶς ἐνταῦθα καὶ καταδικασθεὶς διὰ τρόπων σφόδρα ἐπενειδίστων, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς λατίνους χρονογράφους καὶ τοὺς δυτικὸς ἱστορικοὺς, ἐξωρίσθη εἰς Χερσῶνα, ὅπου καὶ ἀπέθανε μετὰ τινὰς μῆνας.

Δὲν θέλομεν βεβαίως δικαιολογήσει καθ' ὀλοκληρίαν τὴν διαγωγὴν ταύτην τοῦ Κώνσταντος πρὸς τὸν ἀρχιερέα τῆς Ρώμης. Ἀλλ' ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς αἰ ὑπὸ τῶν δυτικῶν